

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

ПЕРЕДМОВА

Сучасний учень знає та розуміє основні закономірності живої і неживої природи, володіє певними вміннями для її дослідження, виявляє допитливість, на основі здобутих знань і пізнавального досвіду усвідомлює цілісність природничо-наукової картини світу, оцінює вплив природничих наук, техніки і технологій на сталий розвиток суспільства та можливі наслідки людської діяльності у природі, відповідально взаємодіє з навколишнім природним середовищем.

Для всебічного і глибокого розвитку особистості учня потрібно багато уваги приділяти формам і методам його навчання.

Державний стандарт базової середньої освіти, що був затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, подає в усіх ключових компетентностях перелік вмінь, з яких я у своєму посібнику використала такі:

1. учень вміє висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;
2. учень вміє критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;
3. учень вміє логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

Зміст посібника повторює зміст навчальної програми «Географія 10–11 класи (рівень стандарту)», яку затверджено Наказом МОН України від 23.10.2017 №1407.

Згідно з пояснювальною запискою, у якій зміст навчальної програми з географії у старшій школі базується на принципах науковості, неперервності й наступності шкільної географічної освіти, її інтеграції на основі внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків, гуманізації, гуманітаризації, диференціації навчального матеріалу відповідно до вікових особливостей учнів, для розкриття змісту навчальної програми у посібнику я використала такі завдання:

- розвиток у школярів геопросторового мислення та вміння логічно висловлювати свої думки щодо сучасних процесів у світі;
- формування картографічної грамотності й культури;
- вироблення умінь користуватися джерелами географічної інформації, аналізувати її; застосовувати здобуті географічні знання в практичній діяльності.

Зміст посібника відповідає структурі навчальної програми «Географія 10–11 класи (рівень стандарту)» в ньому є розділи та теми, що збігаються із структурою навчальної програми. Така структура посібника зменшує час, що витрачає вчитель на пошуки завдань до тієї чи іншої теми певного розділу та вносить певне розуміння, на якому етапі уроку вчитель може використати завдання з карток.

До кожної з тем запропоновано тридцять карток для максимального збереження індивідуального підходу до всіх учнів у класі. Кількість використаних карток під час уроку може змінюватися залежно від кількості присутніх на уроці учнів. Але в будь-якому разі структура карток унеможливорює таке поширене явище серед учнів, як списування робіт у своїх однокласників.

У внутрішній структурі карток збережено основні вміння з «Державного стандарту базової середньої освіти» та завдання з навчальної програми «Географія 10–11 класи (рівень стандарту)». Кожна з карток має три завдання: перше спрямоване на удосконалення навичок роботи з контурною картою, друге використовує вміння працювати з картами шкільного географічного атласу, третє покликане показати вміння аналізувати, узагальнювати інформацію з Інтернет-джерел.

Вчитель може на власний розсуд використовувати подані у збірнику картки під час різних етапів проведення свого уроку. Головним критерієм оцінювання роботи з картою має бути відчуття задоволення учня від виконання свого завдання, або розуміння того, що йому потрібна підтримка вчителя над подальшим опрацюванням матеріалу з певної теми.

Мета, яку я ставила перед собою, працюючи над посібником, — це допомогти учням відшліфувати навички роботи з основними географічними засобами навчання та урізноманітнити інструменти, які використовують вчителі під час своєї роботи з учнями на уроках географії.

Тема 1. Загальна характеристика Європи

Загальна характеристика Європи

КАРТКА 1

1. Визначте, у яких державах розміщено найбільші фінансові центри Європи: Лондон, Париж, Цюріх, Амстердам, Франкфурт-на-Майні. Підпишіть на контурній карті Європи назви держав, у яких вони розташовані.
2. Використовуючи карти атласу, охарактеризуйте третинний сектор економіки Європи, зокрема її туристичні об'єкти.
3. Використовуючи додаткові джерела інформації, поясніть, коли і чому Західна Європа перетворилася на світовий осередок міграції населення.

--->ε---

Загальна характеристика Європи

КАРТКА 2

1. Визначте, у яких державах розташовані аеропорти-хаби: Хітроу, Руассі-Шарль де Голль, Франкфурт-на-Майні. Підпишіть на контурній карті Європи назви країн та аеропортів, які в них розташовані.
2. Використовуючи карти атласу, охарактеризуйте третинний сектор економіки Європи, зокрема її транспортні коридори.
3. З'ясуйте, як розвивається відновлювальна електроенергетика в окремих регіонах Європи.

--->ε---

Загальна характеристика Європи

КАРТКА 3

1. Визначте, у якій державі розташовані ці порти. Підпишіть на контурній карті Європи назви країн та портів, які в них розташовані:

<i>Назва порту</i>	Роттердам	Гамбург	Гавр
<i>Назва країни</i>			

2. Використовуючи карти атласу, охарактеризуйте вторинний сектор економіки Європи.
3. За допомогою додаткових джерел назвіть найбільші народи Європи, укажіть до яких мовних сімей вони належать.

--->ε---

Загальна характеристика Європи

КАРТКА 4

1. Установіть відповідність між галузями харчової промисловості Європи та країнами, де вони розвинені.

Виноробна	Макаронна	Рибна	Тютюнова

2. Використовуючи карти атласу, охарактеризуйте первинний сектор економіки Європи, зокрема її лісове господарство.
3. За допомогою додаткових джерел наведіть приклади міжнародних економічних об'єднань, розташованих на території Європи.

Загальна характеристика Європи**КАРТКА 5**

1. На основі даних таблиці створіть картосхему «Металургійне виробництво Європи» та самостійно розробіть систему умовних знаків для неї:

Галузі хімічної промисловості	Назви країн
Хімія полімерів	Німеччина, Франція, Велика Британія
Мінеральних добрив	Росія, Білорусь, Україна
Фармацевтична промисловість	Німеччина, Франція, Велика Британія
Парфумерна промисловість	Франція, Італія, Швейцарія

--->ε---

Загальна характеристика Європи**КАРТКА 6**

1. На основі даних таблиці створіть картосхему «Металургійне виробництво Європи» та самостійно розробіть систему умовних знаків для неї:

Найбільші виробники в Європі	Назви країн
Сталі	Росія, Німеччина, Україна
Алюмінію	Франція, Норвегія, Ісландія, Угорщина, Греція
Міді	Німеччина, Бельгія, Польща, Росія

--->ε---

Загальна характеристика Європи**КАРТКА 7**

- Проаналізуйте карту в атласі та створіть картосхему «Сільське господарство Європи». Для цього заповніть прикладами таблицю:
- За допомогою карт атласу назвіть найбільші за чисельністю агломерації Європи та країни, у яких вони розташовані.
- За допомогою додаткових джерел інформації охарактеризуйте структуру промислового виробництва Бельгії.

--->ε---

Загальна характеристика Європи**КАРТКА 8**

1. Позначте на контурній карті Європи світові міста, що розташовані на її території. Підпишіть назви держав, у яких вони розташовані:

Амстердам	Цюріх	Мілан
-----------	-------	-------

- Користуючись картами атласу, покажіть особливості розміщення нерудних корисних копалин на території Європи.
- За допомогою додаткових джерел інформації охарактеризуйте структуру промислового виробництва Португалії.

2. Використовуючи карти атласу, охарактеризуйте первинний сектор економіки Європи, зокрема її добувну промисловість.
3. За допомогою додаткових джерел інформації охарактеризуйте структуру промислового виробництва Іспанії.

2. Використовуючи карти атласу, охарактеризуйте первинний сектор економіки Європи, зокрема її сільське господарство.
3. За допомогою додаткових джерел інформації охарактеризуйте структуру промислового виробництва Австрії.

Район поширення	Назва країни
Баштану	
Виноградників	
Квітництва	
Маслин (оливок)	
Садівництва	
Тютюну	

Район поширення	Назва країни
Цитрусових	
Цукрових буряків	
Вівчарства	
Оленярства	
Свинарства	
Хмелю	

Загальна характеристика Європи**КАРТКА 9**

1. Позначте на контурній карті світові міста Європи, підпишіть назви держав, у яких вони розташовані:

Париж	Франкфурт-на-Майні	Відень
-------	--------------------	--------

2. Користуючись картами атласу, дайте коротку характеристику водних ресурсів Європи.
3. За допомогою додаткових джерел підготуйте інформацію про види європейських туристичних послуг, які цікаві саме вам.

--->ε---

Загальна характеристика Європи**КАРТКА 10**

1. Позначте на контурній карті світові міста Європи, підпишіть назви держав, у яких вони розташовані:

Лондон	Брюссель	Женева
--------	----------	--------

2. Користуючись картами атласу, дайте коротку характеристику земельних ресурсів Європи.
3. За матеріалами з Інтернету підготуйте інформацію про найдавніші, найбільші та найпрестижніші вищі навчальні заклади Європи.

--->ε---

Загальна характеристика Європи**КАРТКА 11**

1. На основі аналізу статистичної таблиці «Українська діаспора в Європі», яку розміщено у вашому підручнику, створіть картосхему, в якій будуть представлені 12 країн, де проживає найбільша кількість українців.
2. Користуючись картами атласу, дайте коротку характеристику лісових ресурсів Європи.
3. Дізнайтесь більше про діяльність і партнерів НАТО на офіційному сайті: www.nato.int

--->ε---

Загальна характеристика Європи**КАРТКА 12**

1. На основі аналізу статистичної таблиці «Демографічні процеси в країнах Європи, 2015–2016 рр.», яку розміщено у вашому підручнику, створіть картосхему, в якій будуть представлені приклади країн з найвищим та найнижчим показником в регіоні (по 1 країні для кожної колонки).
2. Користуючись картами атласу, дайте коротку характеристику рекреаційних ресурсів Європи.
3. За допомогою додаткових джерел розкажіть про «хвороби» Європи, які належать до урбанізаційних.

Показники	Найвищі	Найнижчі
Народжуваність, ‰		
Смертність, ‰		
Природний приріст, ‰		
Тривалість життя, роки		
Сальдо міграції, ‰		
Рівень урбанізації, ‰		

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ЄВРОПА.....	5
Тема 1. Загальна характеристика Європи	5
Тема 2. Країни Європи.....	19
Німеччина.....	19
Франція.....	35
Велика Британія.....	49
Італія	63
Польща	73
Білорусь	83
Російська Федерація	93
Розділ II. АЗІЯ.	103
Тема 1. Загальна характеристика Азії.....	103
Тема 2. Країни Азії.....	115
Японія	115
Китай	125
Індія	135
Розділ III. ОКЕАНІЯ.....	143
Тема 1. Австралія	145
Тема 2. Мікронезія, Меланезія, Полінезія.	155
Розділ IV. АМЕРИКА.	165
Тема 1. Загальна характеристика Америки.....	165
Тема 2. Країни Америки.....	177
США	177
Канада.....	187
Бразилія	197
Розділ V. АФРИКА	207
Тема 1. Загальна характеристика Африки.....	207
Тема 2. Країни Африки.....	219
Єгипет.....	219
ПАР.....	229
Література	238